

Produktionsskolelæreren

/MSS

I 2011-12 bragte PSFs nyhedsbrev en række portrætter af produktionsskolelærere og deres værksteder, som vi nu vælger at genudgive.

Lærerne fortæller bl.a. om den måde, de opbygger deres værksteder på, om 'gode produktioner', og om, hvordan de bruger deres personlige erfaringer i arbejdet med de unge.

På trods af at faktuelle ting kan have ændret sig undervejs er disse refleksioner lige aktuelle for den, der vil have indsigt i produktionsskolernes særlige læringsform.

Thomas Langa Ogola

Faglærer på Århus Produktionsskoles Træværksted

Stillingen som faglærer på træværkstedet på Århus Produktionsskole er ikke Thomas' første erfaring med produktionsskoleverdenen, som han beskriver som: "En unik verden, hvor man kan samle unge mennesker op og støtte dem til at gå videre i uddannelse." Faktisk blev han for 12 år siden headhuntet til stillingen som værkstedslærer på Kongerslev Produktionsskole. Da skolens forstander dengang foreslog ham at søge stillingen, blev han noget overrasket, men sagde ja, efter at have set værkstedet og talt med de unge. Det viste sig at Thomas og produktionsskolen var et godt match: "Her kunne jeg bruge hele mit liv som

baggrund for mit arbejde. Både min uddannelse som tømrer/snedker og min opvækst i en stor afrikansk familie, hvor jeg havde lært, at man har ansvar for hinanden og hjælper dem, der er yngre end en selv."

Thomas er født og opvokset i Kenya men kom til Danmark i 1992. Han er udlært i Danmark i et lille enmandsfirma, hvor han var den eneste lærling. Hos mester lærte han at lave alt muligt, restaurere gamle huse, bygge sommerhuse osv. Det er dette faglige grundlag Thomas hele tiden bygger på, når han arbejder med de unge. Derudover har han taget pædagogiske grundkurser, der har hjulpet ham til at forstå nogle af de unges problematikker og livssituationer bedre.

Den gode produktion

På Århus Produktionsskole er han faglærer på et træværksted med 2 lærere og ca. 24 elever. Mange af eleverne går videre indenfor træfagene, og skolen arbejder sammen med de tekniske skoler i Århus og Herning. Værkstedet har en løbende produktion af store og små opgaver. Men hvad er egentlig i Thomas' øjne en god produktion?

Som svar på det spørgsmål fortæller han om en af værkstedets virkelig store opgaver, der blev færdig for et års tid siden: 5 shelters i form af små jernalderhuse og et udkigstårn, opstillet i et af kommunens rekreative områder i Lisbjerg Skov. "Det var en færdig produktion, der blev lavet her på vores værksted og kørt ud og sat op et sted, hvor den skal stå de næste 50-100 år."

Rent fagligt var produktionen ifølge Thomas vigtig, fordi den ikke involverede ret meget maskinarbejde, men en masse træning i at bruge håndværktøj, at lave rigtigt tømrerarbejde, f.eks. samlinger med nagler og tapper, og at få en forståelse for materialet. Tårn og huse blev bygget i eg og lærk; gamle danske træsorter, der er tilpasset vores klima. "Det er utrolig vigtigt, at de unge får

lært at bruge håndværktøjet. Det er det, de bliver mødt med på teknisk skole, og det er det, der er basis for det gode håndværk. Senere skal man selvfølgelig også lære at bruge maskiner,” siger han.

For at produktionen skal virke som pædagogisk middel, er det for Thomas altafgørende at den giver mening for eleverne: ”Hver enkelt produktion vi laver her, skal bruges. Der er ikke noget, der går til spilde. Kunderne kommer ind ad døren og fortæller eleverne, hvad det er de vil have lavet og hvad det skal bruges til. Hvad det går ud på. Så snart det ikke giver mening, så falder det hele til jorden,” siger Thomas. Men hele processen har været vigtig. At se på tegninger sammen med arkitekten og at tumle med det svære tømmer på værkstedet, og endelig at sætte det hele op. ”Nu kan vores elever tage til Lisbjerg skov og se det hele stå der. Det de har lært i den proces, det glemmer de aldrig.”

Det forpligtende arbejdsfællesskab

For at kunne håndtere så store arbejdsopgaver, er det nødvendigt, at man får et flow på værkstedet, hvor eleverne tager ansvar for opgaven. Men samtidig er det opgaven, der driver eleverne og giver dem lyst til at tage ansvar. Der får dem til at komme hver dag. ”Når vi har sådan en opgave, så summer hele værkstedet af liv,” siger Thomas.

Det er her det forpligtende arbejdsfællesskab kommer ind i billedet. Når der kommer nye elever, så sætter de gamle dem ind i opgaverne. Den nye elev får fra første dag sit eget værktøjskab med værktøj, som han er ansvarlig for, men samtidig skal han føle sig velkommen og føle sig set af de andre elever.

Om det siger Thomas: ”Der skal være et flow sådan at de gamle elever tager sig af de nye. På den måde er det også nemt for de nye at føle sig hjemme på værkstedet. De gamle er de bedste lærere, og det er godt for dem, at have ansvar. Og de nye føler at de bliver set. De gamle skal være med i spillet. Det gør det også meget lettere for mig. Så kan jeg være den, der står i baggrunden og siger: ’der kommer en ny i næste uge’. Når han så kommer, så siger jeg ’Velkommen her!’ og spørger ud i værkstedet: ’Hvem er det, der tager sig af Mohamad’ eller af Jørgen, eller hvad han nu hedder. Så er der altid en, der selv rækker hånden op og siger: ’Det gør jeg’. Sørger for at han får arbejdstøj og sikkerhedssko og sådan noget. Og hvornår er der pause, og hvor sidder vi til frokost.

Der er stolthed på begge sider, både hos den gamle elev, der viser værkstedet frem og forklarer, og hos den nye elev, der bliver set og accepteret. Hvis det er nødvendigt, så kan jeg sige: ’Hvordan er det nu, vi plejer at gøre?’ De bliver dygtigere ved at lære fra sig. Og de, der måske er lidt svagere, de bliver også dygtigere, fordi de ser, at de kan noget i forhold til den nye. Der kommer ret hurtigt et godt flow og en god dynamik mellem eleverne. Og når de kan noget i værkstedet, så kan de også i andre rammer, når de kommer f.eks. på teknisk skole eller ud i praktik.”

Om at være produktionsskolelærer i øjenhøjde med sine elever

For Thomas er det vigtigt at være i øjenhøjde med sine elever, og han tager det helt bogstaveligt: "Når man står foran en ung skal man huske, at det ikke kun er en selv, der møder den unge. Det er også den unge, der møder en voksen. Og hvem er det så den unge møder? De unge er superdygtige til at lure, hvem vi er – både som fagpersoner og som personer i det hele taget. Vi skal være ærlige. De skal mærke, at vi er til at stole på, og at vi har respekt for dem. På værkstedet har vi et bord, der er højere end normale borde. Når eleverne sidder omkring det, og jeg står op og fortæller noget, så er vi i øjenhøjde. Så kikker jeg ikke ned på dem, når vi snakker sammen. Det er vigtigt, fordi der har været så mange, der har set ned på dem. På den måde løfter bordet vores snakke op på et andet plan."

At være produktionsskolelærer betyder, at man bruger sig selv hver dag: "Jeg bruger hele tiden mig selv og min egen person. Jeg fortæller om mig selv og siger: Når jeg kan, så kan I også. Og jeg lærer noget af mine elever hver dag. Når vi får en ny opgave, så præsenterer jeg den for dem, og siger: 'Hvordan kunne du forestille dig, at vi skal løse den opgave? Du behøver ikke at svare lige nu, men prøv lige at tænke over det et par dage.' Så snakker vi om det, og så kan jeg sige: 'Ok, jeg havde forestillet mig sådan og sådan, men der er noget i det, du siger, der. Den løsning vælger vi!' Eller måske vælger vi en kombination af min ide og hans. Det er vigtigt, at de kan se, at deres løsninger bliver brugt. For når en ung kan se, at hans ide kan bruges, så tør han lidt mere næste gang, og så tør han begynde at tage ansvar."

Thomas er i stadig faglærer på Aarhus Produktionsskole, men nu på værkstedet Byggepladsen.